
L'estructura argumental dels noms en català

Elga Cremades Cortiella

FILOZOFICKÁ FAKULTA
MASARYKOVA UNIVERZITA

#465

#465

OPERA FACULTATIS PHILOSOPHICAE
UNIVERSITATIS MASARYKIANAE

SISY FILOZOFICKÉ FAKULTY
MASARYKOVY UNIVERZITY

muni
PRESS

L'estructura argumental dels noms en català

Elga Cremades Cortiella

FILOZOFICKÁ FAKULTA
MASARYKOVA UNIVERZITA

#465

BRNO 2017

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Cremades Cortiella, Elga

L'estructura argumental dels noms en català / Elga Cremades Cortiella. – Primera edició. – Brno : Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017. – 345 stran. – (Opera Facultatis philosophicae Universitatis Masarykianae = Spisy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, ISSN 1211-3034 ; 465)

Anglické resumé

ISBN 978-80-210-8669-2

811.134.1 * 81'367.4 * (048.8)

- katalánština
- jmenné fráze
- monografie
- Catalan language
- noun phrase
- monographs

811.134 - Iberorománské jazyky [11]

460 - Spanish and Portuguese languages [11]

Proposta de revisors: Jordi Ginebra (Universitat Rovira i Virgili)

Jan Schejbal (Univerzita Karlova)

© 2017 Elga Cremades Cortiella

© 2017 Masarykova univerzita

ISBN 978-80-210-8669-2

ISBN 978-80-210-8670-8 (online : pdf)

ISSN 1211-3034

<https://doi.org/10.5817/CZ.MUNI.M210-8670-2017>

Contingut

1 INTRODUCCIÓ	7
2 HIPÒTESIS, MARC TEÒRIC I METODOLOGIA	9
3 ANTECEDENTS	15
3.1 Introducció	15
3.2 Primers estudis des d'un enfocament generativista	16
3.2.1 Chomsky (1970)	16
3.2.2 Williams (1981)	17
3.3 Enfocament lexicalista: Grimshaw (1990)	18
3.4 Enfocament sintactista (I): SV intern	20
3.4.1 Hazout (1995)	20
3.4.2 Van Hout & Roeper (1997)	22
3.4.3 Borer (2014)	24
3.5 Enfocament sintactista (II): altres propostes	27
3.5.1 Picallo (1991, 1999)	27
3.5.2 Giorgi & Longobardi (1991)	31
3.5.3 Resnik (2010)	34
3.5.4 Alexiadou (2001)	37
3.6 Recapitulació	40
4 ESTUDI DELS ARGUMENTS NOMINALS EN LA TRADICIÓ CATALANA	41
4.1 Introducció	41
4.2 La tradició gramatical catalana: el concepte de <i>règim nominal</i>	42
4.2.1 El règim nominal i la tradició gramatical del s. XIX	42
4.2.2 El règim nominal en l'obra gramatical i lexicogràfica de Pompeu Fabra	46
4.2.3 El «llegat» de Fabra sobre les gramàtiques prescriptives del segle XX	50
4.3 La <i>Sintaxi generativa catalana</i> de Bonet & Solà (1986)	51
4.4 Les aportacions de Gràcia (1982, 1995)	59
4.4.1 Les nominalitzacions i la hipòtesi lexicalista (1982)	59
4.4.2 L'herència argumental (1995)	63
4.5 Propostes de Badia (1994, 2002)	74
4.6 Recapitulació	79
5 ESTUDI TEORICODESCRIPTIU DELS ARGUMENTS NOMINALS EN CATALÀ (I): CARACTERITZACIÓ GENERAL	80
5.1 Introducció	80
5.2 Estructura argumental i graella temàtica	83
5.3 Estructura aspectual	86
5.4 Formació dels noms a la sintaxi	90

5.5 Assignació de cas	98
5.6 Noms eventuals i noms resultatius	105
5.6.1 Classe de verb amb què es relaciona morfològicament	105
5.6.2 Selecció de determinants	106
5.6.3 Capacitat de pluralització	110
5.6.4 Expressió de l'aspecte i del temps	111
5.6.5 Compatibilitat amb certs predicats	118
5.6.6 Compatibilitat amb predicats secundaris	123
5.6.7 Paràfrasi amb clàusules substantives	125
5.6.8 Complement de fet, activitat, procés	125
5.6.9 Referència anafòrica amb <i>això</i>	126
5.6.10 Síntesi	127
5.7 Recapitulació	129
6 ESTUDI TEORICODESCRIPTIU DELS ARGUMENTS NOMINALS	
EN CATALÀ (II): NOMBRE, FORMA I PATRONS DE REGULARITAT	130
6.1 Introducció	130
6.2 Categoria sintàctica dels arguments nominals	135
6.3 Els arguments nominals (I): l'argument extern	146
6.3.1 Concepte d'argument extern i posició en l'SD	146
6.3.2 Papers temàtics	157
6.3.3 Realització dels arguments externs	164
6.3.4 Propietats de l'argument extern	248
6.4 Els arguments nominals (II): els arguments interns	251
6.4.1 Concepte i tipus	251
6.4.2 L'obligatorietat dels arguments nominals	252
6.4.3 Els arguments interns directes	256
6.4.4 Els arguments interns indirectes i oblics	291
6.4.5 Els complements predicatius	304
6.4.6 Resum: els arguments interns dels noms eventuals	305
6.5 Els arguments dels noms no eventuals	305
6.5.1 Els genitius de possessió inalienable i els noms relacionals	306
6.5.2 Els complements dels noms agentius, instrumentals i resultatius	309
6.5.3 Els complements dels noms de representació (icònics o depictius) i dels noms semiòtics	319
6.6 Síntesi: la realització material dels arguments nominals en català	322
6.7 L'ordre bàsic dels arguments nominals en català: NOS o NSO?	324
7 CONCLUSIONS	331
SUMMARY	335
REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	337

1 INTRODUCCIÓ

La majoria de persones que viuen a Catalunya probablement han sentit a parlar, des de fa uns quants anys, del *dret a decidir*, però també és possible que hagin sentit o llegit alguna cosa sobre el *dret de decidir*. De la mateixa manera, qualsevol catalanoparlant pot haver expressat el seu *amor a algú*, *per algú*, *envers algú* o *cap a algú* i haver utilitzat l'expressió *amor de Déu*. O potser ha hagut de parlar del *reconeixement de la veritat per part dels polítics*, o del *coneixement dels metges sobre la salut humana*. Un mateix nom o noms aparentment molt semblants poden presentar complements introduïts per diferents preposicions, sense que s'hi vegi gaire si aquestes diferències formals corresponen a diferències semàntiques o no.

Diversos autors han estudiat i sistematitzat parcialment aquesta varietat en l'ús de les preposicions per al català, però ara per ara no hi ha cap treball que analitzi amb profunditat com es manifesten sintàcticament els arguments dels noms en aquesta llengua. Un estudi d'aquestes característiques demana, principalment, respondre a tres preguntes:

- a) Quins noms admeten complements argumentals?
- b) Quina és la forma dels complements argumentals dels noms? De què depèn?
- c) Com es realitzen els complements argumentals dels noms quan dos arguments concorren en un mateix sintagma nominal?

Aquest treball, resultat d'una tesi doctoral defensada a la Universitat Rovira i Virgili al gener de 2015, estudia l'estructura argumental del sintagma nominal en català i n'ofereix una sistematització detallada, a partir de l'anàlisi de les dades obtingudes de més de 200 noms gràcies al Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC).

Aquest corpus, elaborat com a part de l'activitat lexicogràfica de l'Institut d'Estudis Catalans, té una extensió de 52.372.058 mots, extrets de 3.299 textos catalans (literaris o no literaris) d'un període temporal d'uns 150 anys (de 1833 a 1988).

La selecció dels substantius objecte d'anàlisi s'ha fet a partir de les llistes de substantius que inclouen Xavier Rull a la tesi doctoral «Els substantius d'acció i efecte en català», Gabriela Resnik a la tesi «Los nombres eventivos no deverbales en español» i Olga Fullana a «Els noms psicològics en català: un estudi descriptiu». D'aquesta manera, es recull un ampli ventall dels noms (o de les classes de noms) més rellevants per a una anàlisi completa i exhaustiva de l'estructura del sintagma nominal en català.

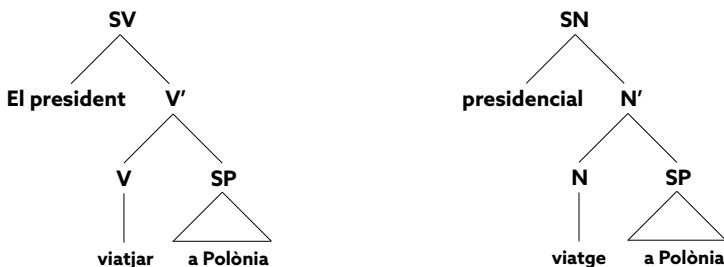
2 HIPÒTESIS, MARC TEÒRIC I METODOLOGIA

L'objectiu principal d'aquest treball és aprofundir en l'estudi de la complementació nominal en català.

Partim de la idea, gens estranya en el panorama de la sintaxi teòrica actual, que l'anàlisi de l'SD és paral·lela a la Sflex, de manera que podem considerar que, igual que els verbs, hi ha noms que tenen estructura argumental. Concebem, així, el sintagma nominal com una estructura paral·lela al sintagma verbal, amb uns complements exigits lèxicament i regits sintàcticament pels noms que en constitueixen el nucli.¹

Hi ha complements nominals que ocupen les posicions d'especificador d'N' i de complement d'N —de manera que es podrien assimilar a l'estructura argumental de V. Així, adoptant el model que proposen Bosque i Gutiérrez-Rexach (2009: 614), l'estructura d'SN del sintagma *viatge presidencial a Polònia* és paral·lela a l'estructura d'SV de l'oració *El president viatja a Polònia*:²

(1)

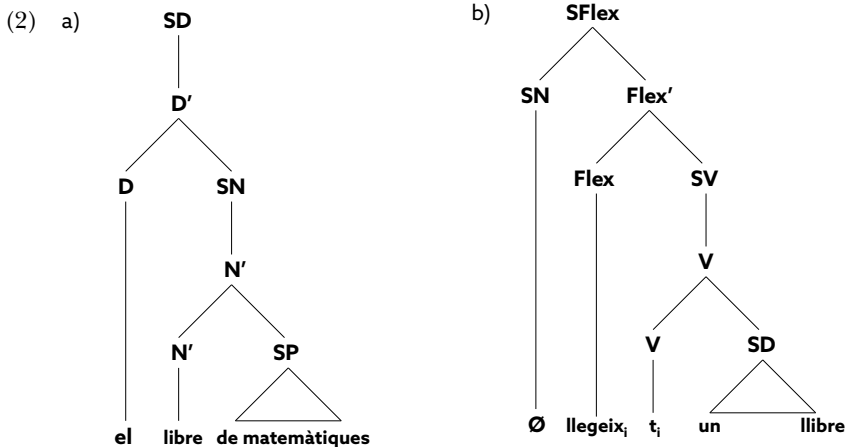
1 És habitual que la noció de règim sintàctic es relacioni amb la d'obligatorietat dels complements. Més endavant parlarem sobre l'obligatorietat dels complements nominals.

2 Al llarg del treball ja matisarem aquesta qüestió.

Seguint aquests autors, es poden trobar paral·lelismes entre SD i SFlex tant des del punt de vista semàntic com des del punt de vista sintàctic.

Semànticament, l'article definit atorga referència als grups nominals —és a dir, n'estableix la denotació segons la informació que comparteixen el parlant i l'oient—, de la mateixa manera que el temps és el procediment gramatical que tenim, en el cas d'SFlex, per vincular les eventualitats amb instants o períodes que es mesuren en funció del moment de parla.

I sintàcticament el paral·lelisme es posa de manifest en el fet que tant el nom com el verb són categories lèxiques vinculades a nuclis funcionals: en l'anàlisi de l'oració el nucli és una categoria funcional (Flex), i en la de les projeccions nominals aquest nucli funcional es troba en els determinants. És a dir, si es parteix, per a l'anàlisi de les projeccions nominals, de la hipòtesi del sintagma determinant d'Abney (1987), es pot dir que tant en l'estructura oracional com en la nominal hi ha una categoria funcional jeràrquicament més alta (SD/SFlex) que projecta un sintagma propi i agafa com a complement una categoria lèxica. És el que es mostra a (2), amb unes estructures extretes de Bosque & Gutiérrez-Rexach (2009: 202–210):³

En aquest treball justifiquem per què es pot considerar que hi ha noms que tenen complements argumentals, especificuem quins substantius en presenten i analitzem quins són els complements que cal considerar arguments en el marc nominal. En definitiva, tractem de donar resposta a la pregunta de com es manifesten sintàcticament els arguments dels noms.

³ Cal fer notar, aquí, que hi ha algun autor (Giusti, 2002) que considera que només els articles són veritables categories funcionals. Amb tot, l'objectiu d'aquest treball no és debatre aquesta qüestió, i, per tant, no en parlarem més. Assumirem, en general, que els determinants ocupen la posició de nucli d'SDet, que és el sintagma que domina SN.

Resoldre aquesta qüestió, però, implica plantejar-se tres preguntes secundàries, que alhora obren nous interrogants.

La primera pregunta secundària, que implícitament ja hem esmentat, és aquesta: «Quins són els noms que admeten arguments? En què es diferencien dels que no ho fan?». Aquesta pregunta té sentit en la mesura que es pot constatar que la relació que s'estableix entre el nom i el complement a l'SD *les cadires de casa* no és la mateixa que la que s'estableix a *la destrucció de la ciutat per part dels enemics*, i cap d'aquestes dues podria correspondre a la relació que s'estableix entre el nom i el sintagma preposicional a *la novel·la de Marta Rojals*. Aquesta constatació porta a reflexionar sobre una qüestió molt debatuda en sintaxi, com és la diferència entre els noms eventuals —els que expressen esdeveniments— i els resultatius, i a analitzar si realment s'ha de relacionar l'eventualitat amb la capacitat de seleccionar arguments.⁴

Una segona pregunta a què cal donar resposta és aquesta: «Quina és la forma dels complements argumentals del nom? De què depèn?». Ja hem pogut constatar que els complements argumentals dels noms admeten realitzacions diferents, com poden ser els adjectius (*presidencial*) o els sintagmes preposicionals (*a Polònia*). En aquest darrer cas —és a dir, si es realitzen com a sintagmes preposicionals—, sembla que la preposició que sol encapçalar l'SP és *de*, que és el que es presenta a (3):

- (3) a. la investigació *del* crim
b. l'encariment *dels* preus

Ara bé, que hi hagi aquesta tendència no vol dir que tots els sintagmes preposicionals que realitzen arguments dels noms estiguin introduïts per la preposició *de*: de la mateixa manera que hi ha verbs que demanen complements preposicionals introduïts per preposicions diferents (per exemple, *parlar [de]*, *confiar [en]*), la preposició que introdueix els arguments nominals pot variar:

- (4) a. viatge *a* Polònia
b. intent *de* sortir
c. conversa *amb* el president

Fins i tot pot passar que un mateix nom regeixi complements argumentals introduïts per preposicions diferents:

4 Com es pot comprovar, en aquest treball seguim la proposta de Carme Colomines (2008) i designem amb el terme *eventualitat* el concepte conegut en anglès com a *event* o *eventuality* i que fa referència a la categoria semàntica (o, en termes de la *Gramàtica del català contemporani*, situació) denotada per un verb o per un nom eventual, ja que ens sembla més transparent que *event* i més precís que *situació*.

2 Hipòtesis, objectius i metodologia

- (5) a. amor *a/per* algú
b. dret *a/de* decidir

I també és possible que aquests complements prenguin formes diferents segons si es realitzen com a únics arguments del nom o si apareixen amb altres arguments:

- (6) a. L'explicació *del portaveu del govern* va durar 5 hores.
b. L'explicació [*d'aquell fet*] [*per part del portaveu del govern*] va durar 5 hores.

En definitiva, podem constatar que en la complementació nominal hi ha variabilitat: hi ha arguments nominals realitzats com a adjectius o com a sintagmes preposicionals, i aquests sintagmes preposicionals poden estar introduïts per *de*, *a*, *per*, *per part de* o altres preposicions.

A més, hi ha complements argumentals dels noms que es poden realitzar com a possessius, si bé no tots ho admeten:

- (7) a. l'amor *de la Maria*
b. el *seu* amor
- (8) a. la construcció *de cases*
b. ??la *seva* construcció

De totes aquestes constatacions en deriven preguntes que completen la segona de les tres preguntes secundàries que plantegem i que tractem de resoldre en aquest treball:

1. En quina mesura les diferències estructurals dels noms corresponen a diferències semàntiques? Tradicionalment, en el marc de la complementació verbal, s'ha dit que les diferents estructures rectives dels verbs corresponen a diferències semàntiques (per exemple, Chomsky 1986). Ara bé, Goldberg (1995: 10) assenyala, des de la perspectiva construccionista, que el règim verbal no és l'únic element que explica les diferències semàntiques entre els verbs, sinó que la configuració també contribueix a establir el significat (cosa que podria explicar que, en alguns casos, les diferències funcionals no es corresponguin amb les semàntiques).⁵

5 Segons Goldberg, l'enfocament construccionista «avoids a certain circularity of analysis resulting from the widespread claim [...] that syntax is a projection of lexical requirements».

2. És cert que els complements argumentals del nom tendeixen a realitzar-se com a SP_{de}? Com es poden explicar els casos que no responen a aquest patró?
3. La variació preposicional dels arguments dels noms respon a uns patrons semàntics i sintàctics?
4. Com funciona *per part de*? Es pot considerar que hi ha noms que admeten configuracions passives? Per què?
5. Com funcionen els possessius? Giorgi & Longobardi (1991) diuen que en italià el possessiu és obligatori sempre que és possible. També és així, en català? Per què?
6. Es poden extreure arguments nominals fora del marc de l'SD? Quins? Giorgi & Longobardi (1991) afirmen que els únics arguments que es poden moure fora del marc de l'SD en les llengües romàniques són els que presenten la forma de genitius o el pronom corresponent (it. *ne*, fr. *en*). En català també trobem aquest fenomen? Es pot explicar?
7. Hi ha noms que admeten més diversitat de realització dels seus complements argumentals que uns altres? Per què?
8. La classificació semanticoaspectual del nom afecta la valència argumental d'aquest nom i el règim preposicional dels complements?

Respondre a totes aquestes qüestions, que han de permetre determinar com es realitzen els complements argumentals del nom, contribuirà, sens dubte, a resoldre part dels interrogants plantejats inicialment.

Amb tot, és necessari plantejar-se, encara, una tercera pregunta, relacionada amb la possibilitat que en un SD coocorrin diversos arguments nominals, que és el que s'il·lustra a continuació:

- (9) a. l'amor [*de la Maria*] [*als/pels seus fills*]
b. l'agressió [*del policia*] [*als manifestants*]

En aquests casos, cal demanar-se quin ordre tenen els complements argumentals del nom quan n'apareix més d'un, qüestió que n'obre dues més:

1. És possible establir un ordre bàsic d'aparició dels complements argumentals dels noms en català? Giorgi & Longobardi (1991) parlen dels paràmetres nucli-complement i nucli-subjecte en l'estructura interna de l'SD i en altres

sintagmes lèxics, i arriben a la conclusió que les llengües germàniques tendeixen a ser SNO, mentre que les romàniques són NOS. També és aquest l'ordre bàsic del sintagma nominal en català? Es pot comprovar empíricament?

2. Es pot invertir lliurement l'ordre dels complements postnominals sense afectar l'acceptabilitat del sintagma?

D'altra banda, la *polivalència* argumental dels noms té a veure amb com es realitzen aquests complements, tal com es pot observar a (10), en què hi ha arguments realitzats com a sintagmes preposicionals encapçalats per *de*, arguments realitzats com a sintagmes preposicionals encapçalats per *a* i arguments realitzats com a adjectius relacionals:

- (10) a. la por [de la Maria] [ʔa/de la foscor]
b. la supressió [de les pensions] [per part del govern]
c. ? la supressió [governamental] [de les pensions]

Casos com els anteriors fan que calgui plantejar-se quina forma tenen els diferents tipus de complements argumentals quan es realitzen sintàcticament dins d'un mateix sintagma nominal.

En resum, en aquest treball es vol descriure detalladament el règim d'alguns noms del català, estudiar la complementació nominal en aquesta llengua i reflexionar sobre les principals qüestions teòriques que s'hi relacionen.

La caracterització més àmplia que existeix avui sobre els arguments del nom en català és a les pàgines del capítol que Toni Badia dedica als complements nominals en la *Gramàtica del català contemporani* (2002), però no es tracta d'un estudi complet i exhaustiu, que és el que s'ofereix aquí. Així, tot i que en alguns punts aquest treball parteix de l'anàlisi de Badia, aprofundeix més en les qüestions teoricodescriptives que fan possible donar compte de les propietats de l'estructura argumental dels noms en català.

El capítol 3 presenta una panoràmica de com s'ha estudiat, en la lingüística general, l'estructura argumental dels noms. El capítol 4 repassa què s'ha dit sobre aquest tema des de la tradició gramatical catalana –tant des d'un punt de vista descriptiu com prescriptiu. Al capítol 5 es dona resposta a la primera de les preguntes i s'ofereix un model d'anàlisi de l'estructura del sintagma nominal en català. Finalment, el capítol 6 presenta una anàlisi teòrica i descriptiva dels arguments nominals en català que pretén resoldre les altres qüestions plantejades. Tot plegat ha de servir per obtenir una visió general de com funciona l'estructura argumental dels noms en català.

3 ANTECEDENTS

3.1 Introducció

L'anàlisi dels complements nominals com a complements jerarquitats (i, concretament, la consideració que alguns noms poden tenir complements argumentals) ha estat una qüestió molt debatuda en sintaxi des de la dècada dels anys setanta del segle xx, sobretot en relació amb l'estudi de l'eventualitat en el domini nominal. L'any 1970, Noam Chomsky va publicar un article titulat «Remarks on Nominalization», en què plantejava un seguit de qüestions clau al voltant de les propietats de la nominalitzacions (especialment les nominalitzacions deverbals) i obria la porta al debat sobre un dels problemes centrals en la discussió sobre els noms eventuals, que és el caràcter argumental (o no) dels sintagmes que els complementen.

Aquest assumpte s'ha estudiat en diverses llengües i des de diferents enfocaments, que s'exposen als capítols 3 i 4. Al capítol 3 analitzem els diferents tractaments que hi ha donat la sintaxi teòrica. Partim dels plantejaments de Chomsky (1970), que és el primer que va estudiar aquest tema, i exposem les reflexions que diversos autors han fet sobre l'estructura argumental dels noms o les qüestions que s'hi relacionen. Explicarem les idees de Williams (1981), l'enfocament lexicalista de Grimshaw (1990), la perspectiva sintactista de Hazout (1995), Van Hout & Roeper (1997), Borer (2014), Picallo (1991, 1999), Giorgi & Longobardi (1991) i Alexiadou (2001), i les reflexions Resnik (2010), de Peris & Taulé (2009) i de Bosque i Gutiérrez-Rexach (2009). D'altra banda, al capítol 4 exposarem els estudis duts a terme en l'àmbit de la complementació nominal des de la tradició descriptiva catalana, de la qual tindrem en compte, sobretot, els treballs de Bonet & Solà, les reflexions de Gràcia (1995) sobre l'herència argumental i la

panoràmica descriptiva de Badia —a la qual ja hem fet referència a la introducció. A més, observarem el tractament de la complementació nominal de diverses gramàtiques catalanes dels segles XIX i XX (fins a Fabra). Tot plegat ens ha d'ajudar a bastir la teoria a partir de la qual desenvoluparem la recerca.

3.2 Primers estudis des d'un enfocament generativista

3.2.1 Chomsky (1970)

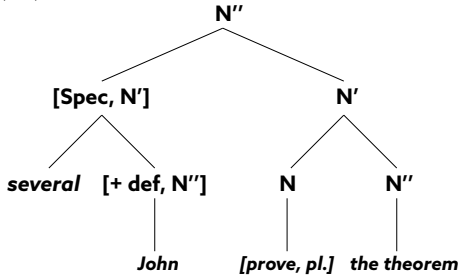
A l'article «Remarks on Nominalization» (1970), Chomsky analitza les propietats de les nominalitzacions i proposa distingir el lexicó del component categorial de la base. Considera que les arrels, tot i disposar de trets subcategoritzadors, són inespecificades categorialment al lexicó (i que és, doncs, a la gramàtica on adquireixen els trets categoritzadors), de manera que posa de manifest que les categories predicatives (com els verbs, els noms i els adjectius) comparteixen propietats argumentals, en la mesura que és l'arrel —i no la categoria sintàctica— la que selecciona els arguments de cada peça lèxica (Chomsky 1970: 190).

Chomsky anomena aquesta perspectiva la *hipòtesi lexicalista*, ja que considera que la determinació de les propietats semàntiques i sintàctiques de les paraules té lloc al component lèxic. Ho podem observar clarament gràcies a l'exemple mitjançant el qual Chomsky explica per què, en anglès, l'adjectiu *eager* permet formar l'oració *John is eager (for us) to please* i el sintagma *John's eagerness (for us) to please*, mentre que un adjectiu com *easy*, que també pot aparèixer en l'oració *John is easy to please* no permet formar el sintagma nominal **John's easiness to please*. Chomsky considera que aquest fenomen es deu, precisament, a les propietats sintàctiques d'ambdues entrades en el lexicó: *eager* presenta un tret de subcategorització que li permet estar acompanyat d'un complement oracional, però *easy* no ho fa.

La idea que les propietats seleccionals dels elements lèxics es troba al lexicó és el que ha servit de base per als anomenats *enfocaments lexicalistes* de la gramàtica, si bé, com demostra Marantz (1997), en realitat Chomsky aporta més proves per als posicionaments sintactistes (en la mesura que les nominalitzacions es construeixen en la gramàtica) que no pas per als lexicalistes: «I believe Chomsky's argument from nominalizations to be a knock-out blow against the generative lexicon» (Marantz, 1997: 221).

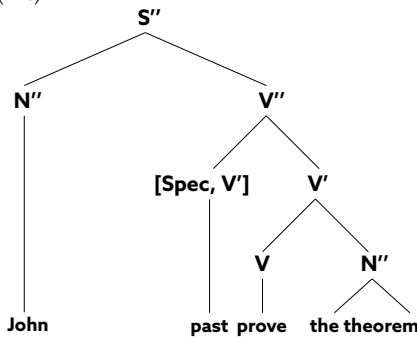
En qualsevol cas, l'autor planteja la possibilitat d'analitzar paral·lelament l'estructura argumental de paraules de diferents categories sintàctiques. Ho il·lustra ell mateix amb els exemples següents:

(51)

(several of John's proofs of the theorem)

(52)

(John proved the theorem)

És a dir: per a Chomsky l'estructura interna del sintagma nominal (que és el que representa a (51)) és un reflex de l'estructura interna de les oracions (que és el que veiem a (52) dels seus exemples), cosa que introdueix aquest debat en el camp de la sintaxi teòrica. Fa notar els paral·lelismes entre els noms i els verbs des del punt de vista dels arguments i d'algunes propietats sintàctiques que han conduït diversos estudiosos a elaborar estudis detallats sobre aquesta qüestió.

3.2.2 Williams (1981)

Partint, com Chomsky (1970), de la idea que els noms tenen el que actualment designem com a estructura argumental (i, per tant, també el que coneixem com a graella temàtica), Williams presenta, a l'article «Argument Structure and Morphology», una perspectiva d'anàlisi de l'estructura argumental que intenta determinar la realització dels arguments sintàctics de mots relacionats morfològicament a partir de només dues regles: *internalitza X* i *externalitza X*.

Per a aquest autor, el terme *estructura argumental* designa simplement el llistat d'arguments que pot tenir un element lèxic, que fa correspondre als papers temàtics o relacions temàtiques que va establir Gruber (1976): *actor*, *tema*, *destinació*, *origen*. Per a Williams (1981: 82), doncs, no hi ha cap relació jeràrquica entre els elements que configuren la llista de papers temàtics: l'estructura argumental és, segons aquest autor, una llista desordenada d'arguments («unordered list of arguments») amb només un element estructurador, que és la distinció entre els arguments interns i els externs.

A partir d'aquí, considera que, quan es produeix la nominalització d'un verb o d'un adjectiu, l'argument extern d'aquest verb o d'aquest adjectiu es converteix en argument intern del nom, que es pot realitzar com a agent (introduït per *by*) o com a tema (introduït per *of*). Ara bé, si en l'estructura del sintagma nominal que té la nominalització com a nucli ja hi ha un tema (és a dir, si el nom deriva d'un verb transitiu i se'n realitza el tema), l'argument només es pot realitzar com a agent, cosa que justificaria, per exemple, la impossibilitat que en anglès apareguin dos arguments nominals introduïts per *of* del mateix nivell semanticosintàctic.

Tanmateix, com veurem al llarg del treball, el fet de considerar que els arguments nominals sempre són interns és problemàtic, ja que impedeix donar compte de les propietats que discriminen els diferents tipus d'arguments que exigeix un nom eventual, propietats que només tenen sentit si assumim una jerarquització d'aquests arguments.

3.3 Enfocament lexicalista: Grimshaw (1990)

Grimshaw (1990) repren l'idea de Chomsky que l'estructura argumental és part de l'entrada lèxica d'una paraula, ja que defineix aquest concepte com la representació lèxica d'informació gramatical sobre un predicat (Grimshaw, 1990: 1).

Segons l'autora, aquesta informació està jerarquitzada en funció de les relacions de prominència que s'estableixen entre els arguments. Grimshaw, doncs, com molts altres autors —i a diferència de Williams (1981)— assumeix que hi ha una jerarquia en els papers temàtics que realitzen els arguments d'una peça lèxica, i que l'estructura argumental representa aquesta jerarquia. Per justificar-ho, l'autora considera que cal partir de quatre assumpcions bàsiques, que són, de fet, les que guien tota la seva teoria sobre l'estructura argumental (Grimshaw, 1990: 4):

1. L'estructura argumental és una representació estructurada que estableix les relacions de prominència entre els arguments, determinades per les propietats temàtiques del predicat.

2. L'organització interna de l'estructura argumental deriva de la jerarquia temàtica següent: (agent (experimentador (meta/font/lloc (tema))).
3. El concepte d'argument extern es pot explicar en termes de prominència dins de l'estructura argumental, atès que l'argument extern és l'argument més prominent en dues dimensions: temàtica i aspectual.
4. Cal distingir entre arguments gramaticals i representacions semàntiques.

En aquest marc, Grimshaw analitza detalladament les propietats de les nominalitzacions, i fa un seguit d'aportacions fonamentals per a qualsevol estudi sobre l'estructura argumental dels noms.

Observa que no tots els substantius admeten estructura argumental i proposa un conjunt de proves que demostren que només els noms eventuais presenten característiques que permeten assimilar-los als verbs i que, per tant, fan possible que seleccionin arguments. Així, l'autora s'adona que els noms eventuais, a diferència dels resultatius, es poden combinar amb adjectius aspectuals com *freqüent* o *constant* i amb modificadors temporals com *en una hora* o *durant X temps*, admeten possessius com a arguments externs, són compatibles amb agents realitzats com a sintagmes preposicionals encapçalats per la preposició *by* —que equivaldria al complement agent d'una oració passiva—, només admeten l'article definit, no poden pluralitzar, no poden aparèixer en construccions predicatives ni equatives amb el verb *ser* i poden controlar clàusules d'infinitiu.

Ara bé, que els noms eventuais es puguin assimilar als verbs no exclou la possibilitat que se'n distingeixin en alguns aspectes. En aquest sentit, Grimshaw constata —com de fet ja havia remarcat Stowell (1981)— que els noms (eventuals o no), a diferència dels verbs, no poden assignar cas (o que, si més no, no poden fer-ho directament, tal com ho fan els verbs).

A més, aparentment els complements nominals no són mai (o gairebé mai) obligatoris. Aquest fenomen viola, en la teoria de l'autora, una de les propietats bàsiques que hauria de tenir qualsevol modificador d'un nucli per poder ser considerat argument, que és l'obligatorietat (ja que, segons el que explica, només els complements obligatoris poden ser considerats argumentals).⁶

Grimshaw resol aquesta suposada contradicció amb la hipòtesi que només els complements obligatoris són veritables complements argumentals dels noms, i que, per tant, la doble possibilitat en la realització dels arguments nominals es deu al fet que només alguns noms tenen estructura argumental. Per aquest motiu, proposa una divisió tripartida de les nominalitzacions: els noms d'eventuali-

6 Reprendrem aquesta qüestió més endavant. De moment, fixem-nos en què diu Grimshaw (1990: 49): «If the a-structure of a nominal has exactly the same status as that of a verb, it must be satisfied. The prediction is, then, that complements to complex event nominals will be obligatory.»